

ἔαι! πόσον ἀμαθὲς εἶναι τὸ ἀνθρώπινον γένος κοινῶς· ὦ πόσον χυδαῖαι, ἀδύνατοι καὶ ἀνάξιοι ἡμῶν εἶναι αἱ ἰδέαι ὅπῃ ἐλάβομεν περὶ τῆς κόσμου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ· ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι εἴμεθα σοφοὶ ὅταν ἰξεύρωμεν μίαν σκωριασμένην λέξιν ὅπῃ ὁ ἄλλος δὲν τὴν ἰξεύρει, ἢ ὅταν ἰξεύρωμεν νὰ ζητήσωμεν μίαν λέξιν εἰς τὸ λεξικόν, χωρὶς νὰ σοχαθῶμεν τὰς κόπας, τὸν καιρὸν, καὶ τὰ ἔξοδα ὅπῃ χρειάζονται διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν μόνον περιορισμένας γνώσεις, καὶ νὰ ἀπεράσωμεν ὀλίγον σοφοί.

Α' π. Οἱ ῥῥῶς λέγετε, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀπελπιφῆτε, ἐπειδὴ εἰς ἡμᾶς εἶναι πολλὰ εὐκολώτερον νὰ ἀποκτήσωμεν αὐτὰς τὰς γνώσεις ὅπῃ δὲν εἶχον οἱ προπάτορές μας, ἐπειδὴ ἐκεῖνο ὅπῃ ἐκόσκιζεν εἰς αὐτὰς φλωρία, μόλις θέλει κοσίσσει εἰς ἡμᾶς ὀβολὸς, καὶ μάλισα ἡμποροῦμεν νὰ μάθωμεν μὲ εὐκολίαν, καὶ παίζοντες, εἰς ὀλίγας ἡμέρας, ἢ μῆνας, ἐκεῖνο ὅπῃ εἰς αὐτὰς ἐχειιάζετο ὀλοκλήρου χρόνος εἰς τὴν σπερδὴν, πόνους, καὶ κόπας· ἡμεῖς ἡμποροῦμεν νὰ ἰδῶμεν μὲ μίαν μεθοδικὴν ματιάν, ἐκεῖνο ὅπῃ αὐτοὶ εὐχαρισῆντο νὰ μάθωσι μὲ φανῆς, καὶ κατ' ἕνα τρόπον ἀτελλῆ· διὰ τῆτο, τὸ νὰ εἴμεθα ἀμαθεῖς προέρχεται ἐκ τῆτο, ἐπειδὴ εἴμεθα ὀκηνηροὶ καὶ μισόπονοι· ἐὰν ἡμεῖς εὐχαρισῆμεθα μὲ χυδαίκας ἰδέας ὅπῃ μᾶς διδῶσιν αἱ αἰσθήσεις μας, καὶ δὲν ἀγωνιζώμεθα νὰ τὰς διορθώσω-